

*Т.Г. Кучерук, к.е.н., докторант,
Науково-дослідний економічний інститут
м. Київ*

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Зростання впливу регіонального економічного розвитку на суб'єктів господарювання виявляється в постановці необхідності пошуків рушійних сил структуризації та ефективної просторової організації виробництва і розселення – промислових і транспортних вузлів, агломерацій, територіально-виробничих комплексів, міських і сільських поселень різного типу. Специфіка цього впливу виявляється в суперечливості існуючої тенденції, пов'язаної, з одного боку, з вирівнюванням суспільних можливостей формування та задоволення потреб, все більшим розповсюдженням і використанням уніфікованих предметів загального вжитку, а з другого – новою системою світогляду цінностей людини й суспільства та поглибленням процесу індивідуалізації потреб.

Проте засоби зміни технологічних систем в трансформаційній економіці зумовлюють можливість бажаної зміни об'єкта [1, с.117]. Ці зміни детерміновані системою цінностей регіональної промислової політики, яка стимулює зростання виробництва та покращує структуру господарства регіону в довгостроковій перспективі. У цьому контексті регіональна промислова політика приречена узгоджуватися з можливостями навколишнього природного середовища, тобто здійснюватися в умовах екологічної безпеки відтворювальних процесів та гарантувати нащадкам наявність повноцінного життєвого середовища.

Це актуалізує проблему генезису інноваційної складової регіональної промислової політики на основі багатоманітності рушійних сил інноваційно орієнтованого економічного розвитку суб'єктів господарювання – як зовнішніх

(реакція відкритої за своєю природою соціальної системи на різноманітні стимулюючі детермінанти), так і внутрішніх (зміна структури системи базових цінностей, можливість переходу до більш складного толерантного метая порядку).

У рамках сучасних динамічних концепцій розміщення виділяються стадії територіального розвитку промислових фірм, на кожній з яких компанії керуються різними критеріями розміщення своєї діяльності. Так, Р. Уолкер й М. Сторпер виділяють чотири таких етапи: «локалізація» - розміщення нових промислових фірм і підприємств на нових територіях; «селективна субурбанізація» - нарощування потужностей цих фірм у міру укріплення їх ринкових позицій на обраних територіях; «дисперсія» - просування промислової фірми далі на периферію; «переміщення центра ваги в розміщенні» - перенесення виробництва під впливом оновлення промислової структури, через зміну структури попиту, характеру еволюції старих галузей і виробництв. Проте фірми - носії процесів оновлення – найчастіше розміщуються за межами раніше виниклих великих промислових центрів, що повертає процес на стадію «локалізації» [2].

Проте в Україні інноваційну діяльність здійснює лише кожне одинадцятье підприємство (тобто 9,0%), тоді як у розвинутих країнах частка інноваційно активних підприємств сягає 70%. На рівні підприємств відзначається відсутність, за поширеної нині моделі відносин між адміністрацією і найманими працівниками, матеріальної зацікавленості й належного рівня соціальної забезпеченості працівників, недосконалість систем мотивації до інноваційної діяльності, що особливо гостро виявляється стосовно молоді [3, с.7]. Це призводить до недооцінки інноваційного механізму регіональної промислової політики. Складовими елементами такого механізму мають стати:

- визначення пріоритетних напрямів формування інноваційно орієнтованої структури економіки регіону відповідно до стратегічних цілей соціально-економічного розвитку країни;

- оцінка забезпечення інституційних умов щодо залучення робочої сили до продуктивної інноваційної діяльності як чинника розвитку знань, престижу і конкурентоспроможності працівників, як передумову поліпшення добробуту населення країни на основі ефективного використання інноваційного потенціалу регіонів із урахуванням реальних регіональних потреб та інтересів;

- аналіз і коригування параметрів кожного з пріоритетних напрямів інноваційно орієнтованого розвитку суб'єктів господарювання на загальнодержавному, регіональному та галузевому рівнях;

- створення системи заходів державного контролю, спрямованих на оптимізацію галузевих та регіональних пропорцій розподілу сфер інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в умовах глобальної конкуренції;

- визначення наслідків інноваційно орієнтованої регіональної промислової політики на рівень освіченості та зайнятості населення, очікувану тривалість життя, ефективне використання залученого капіталу.

У свою чергу, це вимагає бережливого і раціонального використання інвестиційних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього природного середовища, здійснення селективного регулювання інноваційної активності національної промисловості.

Література:

1. E. The Location of Economic Activity. / E. Hoover New York, 1948. – 310 р.
2. Walker R., Storper M. Capital and Industrial Location. In: Progressive Human Geography / R. Walker, M. Storper, 1981, p. 473-509.
3. Анішина Н. Формування попиту на робочу силу в регіонах України в умовах інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки / Н. Анішина, Л. Колешня // Україна: аспекти праці. – 2012. – № 2. — С. 3 – 7.